

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PŘIBYSLAV

Úvod

Rizikové chování včetně zneužívání návykových látek se týká mládeže a všech dětí školního věku. Děti, navštěvující základní školu, patří k nejvíce ohrožené skupině. Cílem Minimálního preventivního programu (dále jen MPP) je poskytnout žákům, rodičům a pedagogům co nejvíce informací v oblasti prevence rizikového chování, vést žáky ke zdravému životnímu stylu, k vhodnému využití volného času a rozvíjet u nich dovednosti, které vedou k odmítání rizikového chování, projevů agresivity a porušování zákona.

MPP vychází z Metodického doporučení MŠMT ČR č.j. 21 291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže a z Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. 21149/2016.

HARMONOGRAM REALIZACE

Vypracování programu: Mgr. J. Sukup..... září
Připomínkování programu: Mgr. D.Šeda, Mgr. M. Kasalová, Mgr. V. Danišková, Mgr. Petra Vaničková, Mgr. Marie Klubalová.....září
Schválení programu: Mgr. J. Janů .....září
Realizace programu: Mgr. J. Sukup.....říjen / červen
Zhodnocení programu: Mgr. J. Sukup.....červen

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy: Základní škola Přibyslav, Česká 31, 582 22 Přibyslav

Zřizovatel: Město Přibyslav

Ředitelka školy: Mgr. Jaroslava Janů, tel.: +420 605 53 01 87,

e-mail: januj@zspribyslav.cz

Zástupce ŘŠ pro I. stupeň: Mgr. Marcela Kasalová, statutární zástupce

tel.: +420 569 33 36 31, e-mail: kasalovam@zspribyslav.cz

Zástupce ŘŠ pro II. stupeň: Mgr. David Šeda, tel.: 569 333 631,

e-mail: sedad@zspribyslav.cz

Školní metodik prevence: Mgr. Jaromír Sukup, tel. +420 569 33 36 34,

e-mail:sukupj@zspribyslav.cz

konzultační hodiny: po předchozí tel. domluvě

Výchovný poradce: Mgr. Věra Danišková, tel.: +420 605 17 11 91

e-mail: daniskovav@zspribyslav.cz

konzultační hodiny: po tel. domluvě

Školní psycholožka: Mgr. Petra Vaníčková, tel. +420 733 607 205,

e-mail:vanickovap@zspribyslav.cz

konzultační hodiny: po + út po tel. domluvě

Speciální pedagog: Mgr. Marie Klubalová,

e-mail:klubalovam@zspribyslav.cz

konzultační hodiny: po předchozí tel. domluvě

2. ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE A CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Příbyslav se nachází v centru města s 4000 obyvateli, v kraji Vysočina. V rámci školy funguje detašované pracoviště Speciální školy v Havlíčkově Brodě. Na začátku školního roku 2023/2024 má škola 541 žáků v 26 běžných třídách, průměrný počet 21 žáka na třídu, a 8 žáků ve třídě dle § 16. Na I. stupni je celkem 294 žáků a na II. stupni 239. Do prvních tříd nastoupilo 55 dětí, z toho 1 chlapec. Celkem k 1. září nastoupilo 11 žáků z Ukrajiny na I. st. 7 a 4 žáci z Ukrajiny na II. st.. Cca 50% žáků dojíždí z okolních sídel - Dlouhá Ves, Uhry, Utín, Simtany, Stříbrné hory, Žižkovo pole, Modlíkov, Hřiště, Ronov n. Sázavou, Poříčí, Olešenka a Česká a Dolní Jablonná.

Součástí školního areálu je školní jídelna, zahrada, sportovní hala, venkovní atletické sportoviště, dále škola využívá městské koupaliště vybudované na místě bývalé školní zahrady. V rámci školy funguje školní družina s pestrou nabídkou zájmových kroužků, žáci dále mohou navštěvovat školní knihovnu. V budově školy je umístěn informační panel zaměřený na témata související s problematikou patologických jevů, schránka důvěry a informační panel Ámos. Od roku 2007 je zde realizován vlastní školní vzdělávací program Klíč ke vzdělávání.

Jako rizikový faktor školy se jeví zejména dojíždění velkého množství žáků a s tím spojené trávení času mimo školní budovu po příjezdu nebo před odjezdem z města Příbyslavi. Jako další riziková místa se jeví prostor školních šaten a toalet.

Pedagogové školy:

I. stupeň: 20 učitelů, z toho 20 aprobovaných, z toho 15 tř. uč. a dále 8 asistentek pedagoga

II. stupeň: 22 učitelů, z toho 20 aprobovaných, z toho 13 tr. uč. a dále 8 asistentek pedagoga

školní družina: 5 ped.pracovníků - vychovatelek.

Ve škole působí školní psycholog a 4 speciální pedagogové.

Materiální podmínky:

28 kmenových tříd

9 kabinetů pedagogických pracovníků

1 školní knihovna pro žáky školy i pedagogické pracovníky

4 kanceláře základní školy

1 kancelář školní jídelny

2 učebny informatiky (cca 50 funkčních počítačů s přístupem na internet),

učebna výtvarné výchovy, hudební výchovy, přírodopisu, fyziky a chemie,

1 tělocvična v budově školy a 1 tělocvična k dispozici v přilehlé sportovní hale

2 cvičné kuchyně, dílna pro výuku pracovních činností, keramická dílna, divadelní sál.

Celkem žáci i zaměstnanci školy disponují: 116 počítačových stanic a 40 notebooků + 25 notebooků a cca 30 tabletů určených pro žáky v rámci výuky. Ve třídách a odborných pracovnách: 20 interaktivních tabulí, 20 dataprojektorů, 5 kopírek/tiskáren.

3. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

3.1. Rizikové chování

Primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže je v naší škole zaměřena na předcházení a rozpoznání těchto rizikových jevů:

- záškoláctví
- šikana, rasismus a xenofobie
- kriminalita, delikvence a vandalismus
- užívání návykových látek
- adrenalinové sporty
- sexuální rizikové chování a ohrožování mravní výchovy mládeže
- netolismus a patologické hráčství
- spektrum poruch příjmu potravin
- okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN (domácí násilí, týrání a zneužívání dětí)

3.2. Cíle primární prevence na škole

Cílem působení v oblasti primární prevence je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům, schopné dělat samostatná rozhodnutí s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi, schopné řešit nebo schopné si říci o pomoc při řešení problémů, dítě s vyhraněným odmítavým postojem k projevům rizikových vlivů.

3.2.1. Dlouhodobé cíle

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí žáků
- funkční systém vzdělávání školního metodika prevence

3.2.2. Střednědobé cíle

- zajištění pravidelné práce s třídním kolektivem
- rozvoj a podpora vzájemné spolupráce a činnosti žáků
- podpora rodičovského zájmu o dění ve škole a činnost školy
- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy

3.2.3. Krátkodobé cíle

- pravidelné mapování potřeb a evaluace v oblasti primární prevence
- zajištění besed, preventivních programů, popř. jiných aktivit se spolupracujícími organizacemi jako jsou OSPOD, PČR, PPP, Charita s tématy primární prevence
- podpora aktivit vhodně využívající volný čas dětí
- řešení aktuálních problémových situací
- průběžné proškolení učitelů v oblastech primární prevence
- umístění preventivních témat na webové stránky školy a zajištění prezentace MPP

3.3. Personální zajištění realizace MPP

3.3.1. Ředitelka školy

- vytváří podmínky a zabezpečuje činnosti v oblasti primární prevence
- koordinuje tvorbu, kontroluje realizaci a pravidelně vyhodnocuje Minimální preventivní program a jeho začlenění do školního vzdělávacího programu školy
- podílí se na řešení aktuálních problémů souvisejících s rizikovým chováním žáků
- jmenuje školního metodika prevence, umožňuje jeho další systematické vzdělávání

- vytváří podmínky a podporuje týmovou spolupráci mezi školním metodikem prevence, výchovným poradcem, školními speciálními pedagogy, třídními učiteli a ostatními pedagogickými i nepedagogickými pracovníky školy při přípravě, realizaci a vyhodnocení MPP
- podporuje spolupráci s ostatními organizacemi a podporuje aktivity příslušného městského úřadu zaměřených na využití volného času žáků

3.3.2. Školní metodik prevence

- zajišťuje metodické a koordinační činnosti v oblasti primární prevence na škole
- koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci jednotlivých druhů rizikového chování
- metodicky vede činnosti pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence
- koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti primární prevence
- koordinuje přípravu a kontroluje realizaci aktivit při integraci žáků/cizinců do výuky se zaměřením na prevenci rasismu a xenofobie
- koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy a dalšími spolupracujícími odbornými organizacemi
- kontaktuje příslušné odborné pracoviště a podílí se na intervenci a následné péči v akutních případech rizikového chování
- shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči v rámci prevence rizikového chování v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- vede písemné záznamy umožňující doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření
- zajišťuje a předává odborné informace o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence ostatním pedagogickým pracovníkům školy
- prezentuje výsledky preventivní práce školy, získává nové informace
- vede a průběžně aktualizuje databázi spolupracujících organizací v oblasti primární prevence
- provádí orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování, poskytuje jim i jejich zákonným zástupcům poradenské služby
- spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností vzniku a rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků i celých tříd, podílí se na sledování úrovně rizikového chování ve škole

- připravuje podmínky pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinuje poskytování poradenských služeb těmto žákům

3.3.3. Třídní učitel

- pedagogicky diagnostikuje úroveň a kvalitu vztahů ve třídě, spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, spolupracuje na realizaci MMP
- motivuje třídní kolektiv k vytvoření vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi jednotlivými žáky
- zprostředkovává komunikaci mezi jednotlivými pedagogy třídního kolektivu mezi sebou a mezi pedagogy a zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštnostech žáků třídy a jejich rodinném zázemí

3.3.4. Ostatní pedagogové

- v rámci výuky se věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností
- s třídními učiteli a školním metodikem prevence konzultují případné problémy a navrhují opatření

3.4. Personální zajištění realizace MPP

Zaměření výuky v kontextu primární prevence využívá, kromě obvyklých výukových metod, také další osvědčené metody:

- aktivní sociální učení formou sociálních her nebo hraní rolí, trénování způsobu odmítání
- skupinové a samostatné práce ve třídě, prvky dramatické výchovy
- projektové vyučování a celoškolské projekty
- individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení a zpětná vazba skupiny
- přednášky a besedy

3.5. Realizační tým MPP a školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště je zajišťováno činností realizačního týmu MPP - školním metodikem prevence, výchovným poradcem, speciálním pedagogem a ředitelem školy. Do širšího týmu patří celý kolektiv pedagogů, zejména třídní učitelé.

Důležitou součástí práce realizačního týmu je další získávání a rozvoj znalostí a dovedností v oblasti primární prevence formou samostudia nebo účasti na vzdělávání v rámci odborných seminářů.

Supervizi nad MPP naší školy zajišťuje okresní metodik prevence, který také metodicky vede ŠMP.

4. VNITŘNÍ ZDROJE PRIMÁRNÍ PREVENCE

Primární prevence jako součást ŠVP je zaměřena žáky 1. - 9. ročníků, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným nebo slabým prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování. Dále je věnována pozornost rodičům dětí, zejména u těch tříd, kde se již rizikové chování vyskytlo. Individuální pozornost je věnována zákonným zástupcům žáků, u nichž došlo ke vzniku nebo rozvoji rizikového chování.

Činnosti primární prevence jsou diferenciovány pro I. a II. stupeň, třídy s výskytem rizikového chování, nové žáky, popř. žáky integrované apod. Jednotlivé aktivity jsou prováděny plánovaně nebo aktuálně dle potřeby a zpravidla jsou mezipředmětově koordinovány.

4.1. Mapování situace z hlediska prevence rizikového chování a informační zdroje

Úroveň rizikového chování žáků je průběžně zjišťována třídními učiteli, ostatními pedagogy a vychovateli, připomínkami dětí nebo obsahem schránky důvěry. Třídní učitelé pracují s třídními kolektivy i jednotlivými žáky v pravidelných třídnických hodinách.

Dalšími informačními zdroji jsou vlastní šetření, internetová schránka důvěry - projekt "Nenech to být", informace od jiných i nepedagogických pracovníků školy a od jednotlivých žáků. Dále od Okresního metodika prevence, odborné semináře a pracovní setkání Školního metodika prevence, tematické internetové stránky, odborná literatura, média, popř. PČR.

4.2. Strategie pro jednotlivé stupně vzdělávání

1. - 5. ročník

- stanovení a zažití pravidel soužití v rámci třídního kolektivu i celé školy
- uvědomování si vlastní osobnosti a zdravého sebevědomí žáků
- vnímání odlišností mezi žáky a jejich přijímání, budování vzájemné úcty a důvěry
- rozvoj schopností komunikace, řešení problémů a předcházení konfliktům, odmítání
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci hygieny, životosprávy a zdravého životního stylu
- navození zdravého klimatu ve třídě a všestranný rozvoj osobností žáků
- široká nabídka volnočasových aktivit, účast ve výtvarných, sportovních, hudebních i jiných akcích nebo soutěžích
- důraz na spolupráci s rodiči
- zaměření pozornosti na včasné odhalení specifických vývojových poruch učení nebo i jiných postižení

- včasné diagnostikování sociálně patologických problémů ve třídě

6. - 9. ročník

- vytváření pozitivních vztahů mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli a jejich upevňování
- stanovení a zažití pravidel soužití v rámci třídního kolektivu i celé školy
- formování třídního kolektivu jako bezpečného místa, které žákům může pomoci vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování
- trénink obrany před manipulací, schopnost odmítání rizikových faktorů
- orientace v problematice závislostí a škodlivosti návykových látek
- orientace v problematice sexuální výchovy
- přehled základních právních norem
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí, posilování sebevědomí
- trénink schopnosti vyrovnat se s neúspěchem
- zvládání náročných fyzických a duševních nebo jiných zátěžových a stresových situací
- zaměření na zdravý životní styl
- včasné diagnostikování sociálně patologických problémů ve třídním kolektivu

4.3. Tematické bloky primární prevence v rámci školní docházky

Ročník	Předmět	Téma	Kdy
1.	Prvouka	ZDRAVÍ Co je to zdraví? Hygiena Pohyb Zdravá výživa ČLOVĚK A SPOLEČNOST Rodina, domov Vztahy k ostatním Bezpečně doma i venku; linky 150, 158, 155, 112 DOPRAVNÍ VÝCHOVA Bezpečnost na silnicích, přecházení přes silnici, Bezpečnostní výbava na kole, bruslích apod., Bezpečnost při jízdě autem	I. pololetí I. pololetí/II. pololetí II. pololetí

2.	Prvouka	ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa RODINA A SPOLEČNOST Rodina, domov Já a mé vztahy Jak chránit své bezpečí (komunikace s cizími lidmi, linky důvěry) Bezpečná cesta domů; linky 150, 158, 155, 112 DOPRAVNÍ VÝCHOVA Bezpečnost na silnicích, přecházení přes silnici, Bezpečnostní výbava na kole, bruslích apod., Bezpečnost při jízdě autem...	I. pololetí I. pololetí/II. pololetí II. pololetí
3.	Prvouka	ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa RODINA A SPOLEČNOST Rodina, domov, Já a mé vztahy Jak chránit své bezpečí (Ne)bezpečná místa, věci, lidé; linky důvěry Bezpečná cesta domů; linky 150, 158, 155, 112 DROGY Moje představy o drogách	I. pololetí I. pololetí II. pololetí
4.	Vlastivěda, Přírodověda, Občanská výchova	RODINA A SPOLEČNOST Rodina, domov Já a mé vztahy Nebezpečné situace a předcházení jim Bezpečná cesta do školy; linky 150, 155, 158, 112 ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa DROGY Moje představy o drogách Prevence kouření DOPRAVNÍ VÝCHOVA Přecházení silnice, na kole, na chodníku, na silnici, cesta autem, dopravní značky...	I. pololetí I. pololetí I. pololetí II. pololetí
5.	Přírodověda, Vlastivěda, Tělesná výchova	ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa a pohyb RODINA A SPOLEČNOST Rodina, domov, Já a mé vztahy Nebezpečné situace a předcházení jim; linky 150, 155, 158, 112 Jak se chovat ve společnosti DROGY Návykové látky Prevence kouření	I. pololetí I. pololetí I. pololetí

8.	Občanská výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Přírodopis	ČLOVĚK A SVĚT KOLEM NĚJ Kdo jsem a kam jdu Moje vztahy, moje hodnoty, přátelství Sexuální výchova ZDRAVÍ Člověk ve zdraví a nemoci Prevence nemocí, Alternativní medicína Civilizační choroby ZDRAVÁ VÝŽIVA Podvýživa, hladomor, Reklama a hygiena potravin NÁVYKOVÉ LÁTKY Drogy kolem nás Závislost, příčiny vzniku závislosti, Nelátkové drogy - workoholismus, gamblerství, Jak se ubránit, jak pomoci? OBČAN A PRÁVO Občanské právo, trestní právo	I. pololetí I. pololetí I. pololetí/II. pololetí II. pololetí II. pololetí
9.	Výchova ke zdraví, Občanská výchova, Přírodopis, Zeměpis	ZDRAVÁ VÝŽIVA PÉČE O TĚLESNÉ A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ Introspekce a autoregulace PENÍZE, TRŽNÍ HOSPODÁŘSTVÍ Prevence dluhové pasti, finanční gramotnost Sociální politika státu (dávky, příspěvky,..) MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT, GLOBALIZACE OBČAN A PRÁVO Občanské právo, trestní právo	I. pololetí I. pololetí I. pololetí II. pololetí

4.4. Preventivní programy a plán na školní rok 2023/2024

Preventivní programy jsou zajišťovány odborníky z Centra Prevence Oblastní Charity Žďár nad Sázavou, PČR Havlíčkův Brod nebo pedagogy školy (program Bezpečně online pro 5. ročníky). Jejich obsah je volen po domluvě s třídními učiteli v závislosti na ročníku cílové třídy.

datum	třída	
10.10.2023	1.A	Pravidla nejsou strašidla
10.10.2023	2.A	Táhneme za jeden provaz
11.10.2023	1.B	Pravidla nejsou strašidla
11.10.2023	2.B	Táhneme za jeden provaz
12.10.2023	1.C	Pravidla nejsou strašidla
12.10.2023	2.C	Kolik co stojí

17.01.2024	3.A	Kolik co stojí
17.01.2024	3.B	V čem jsme stejní a v čem jiní
18.01.2024	3.C	Kolik co stojí
18.01.2024	4.A	Vandal je barbar
19.01.2024	4.B	Vandal je barbar
19.01.2024	4.C	Vandal je barbar
	5.A	Bezpečně online
	5.B	Bezpečně online
	5.C	Bezpečně online
22.01.2024	6.A	Dvě strany mince
22.01.2024	6.B	Dvě strany mince
23.01.2024	6.C	Dvě strany mince
23.01.2024	7.A	Třída a její svět
24.01.2024	7.B	Třída a její svět
24.01.2024	7.C	Třída a její svět
25.01.2024	8.A	Láska je láska
25.01.2024	8.B	Láska je láska
26.01.2024	8.C	Láska je láska
26.01.2024	9.A	Emoce - koření života
29.01.2024	9.B	Emoce - koření života
29.01.2024	9.C	Emoce - koření života

Adaptační programy pro žáky 6. ročníků provádí ve spolupráci se speciálním pedagogem třídní učitelé v rámci úvodních třídnických hodin na začátku školního roku. Preventivní program pro žáky 5. ročníků je realizován v rámci výuky informatiky příslušnými pedagogy.

4.5. Další aktivity v rámci školy

4.5.1. Projekty a programy, ve kterých je škola v roce 2023/2024 zapojena:

Potravinová pomoc (Kraj Vysočina)
 Spoluprací k profesionalitě (VysEdu)
 Badatelská výuka – Laborky (Gymnázium ve Slaném)
 CKP Čtenářská gramotnost – síťování (ZŠ Dašice – Top Priority)
 Šablony II
 Kolegiální podpora – „Hejného matematika“
 Pomáháme školám k úspěchu – Kellnerova nadace (ZŠ Dobronín)
 CKP ve společném vzdělávání (Pdf UP Olomouc)
 EDISON
 Kariérové poradenství (VysEdu, IKAP II)
 Olympijský diplom
 BESIP – Dopravní bezpečnost, pravidla silničního provozu
 Týden důstojné práce
 Týden mobility
 Výzva 72 hodin
 Férová snídaneň Na Zemi
 Český den proti rakovině

4.5.2. Další jednorázové akce

- Plavecký výcvik pro žáky 2. a 3. tříd
- Den otevřených dveří
- Spaní ve škole
- Sběrové akce – papír, kov
- Aktivity v projektech EVVO
- Slavnostní vyřazení žáků 9. tříd za účasti starosty města
- Jazykový pobyt na Maltě
- Zapojení se do akce Čistá Vysočina a mnoho dalších

4.5.3. Zájmové kroužky

Výtvarné činnosti, tvořivé ruce, divadelní kroužek, keramika, mažoretky, zpívání, tanec, vaření, pohybové hry, badminton, florbal, dětská jóga, zdravotní TV - SM systém, fitness, hra na kytaru, volejbal, věda nás baví, němčina hrou, včelařský kroužek, ekologický kroužek Otakárek, Digi Me - stavba a programování robotického Lega.

5. EVALUACE MPP

Hodnocení MPP probíhá v období června na závěr školního roku. Má kvalitativní i kvantitativní ukazatele (počet realizovaných akcí, počet zapojených tříd apod.). Další možností evaluace je sledování chování žáků v jednotlivých vyučovacích hodinách, školních a jiných akcí. Nedílnou součástí evaluace jsou i informace od rodičů a široké veřejnosti nejen o chování žáků mimo školu.

Zpráva o plnění MPP je předkládána, projednávána a hodnocena pravidelně jednou ročně na pedagogické radě školy.

6. INFORMAČNÍ NÁSTĚNKA

Ve vestibulu školy je umístěna nástěnka sloužící pro předávání informací ŠPP a dále informační panel Ámos.

7. Postup školy při řešení šikany (Kolář 2011)

7.1. Scénář pro počáteční obvyklou šikany

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. Rozhovor s informátory a oběťmi
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální rozhovory se svědky
5. Ochrana oběti
6. Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
  - a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
  - b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. Realizace vhodné metody
  - a) Metoda usmíření
  - b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise)
8. Třídní hodina
  - a) Efekt metody usmíření
  - b) Oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti
10. Třídní schůzka
11. Práce s celou třídou

7.2. Scénář pro pokročilou neobvyklou šikany (výbuch skupinového násilí)

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
  2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí, příprava podmínek pro vyšetřování
  3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
  4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi
  5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
  6. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
- Vyšetřování
7. Rozhovor s obětí a informátory
  8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
  9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
  10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
  11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

8. Postup školy při řešení problémů s konzumací a distribucí tabákových výrobků, alkoholu a ostatních návykových látek

8.1. Tabákové výrobky

8.1.1. Konzumace a distribuce tabákových výrobků

- Osobám mladším 18 let, je prodej a podávání tabákových výrobků zakázán. Podle zákona č. 379/2005 Sb. (tabákový zákon) je zakázáno kouření ve vnějších a vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení (§ 8/1b zák. 379/2005 Sb.). Porušení tohoto zákazu je přestupkem dle § 30 odst. 1, písm. m) přestupkového zákona č. 200/1990 Sb. v platném znění. Sankce hrozí za prodej a podávání cigaret (tabákových výrobků) osobám mladším 18-ti let. (§ 30 odst. 1 písm. q) zákona o přestupcích č. 200/90 Sb.) V případě přistižení žáka ve škole při kouření tento porušuje školní řád.
- V případě, že podle pokynů v metodickém doporučení se učitel žáka vyptává a zjistí odkud, od koho má žák tabákový výrobek a zjistí, že jej pravidelně kupuje např. v trafice u školy, bylo by možné tuto skutečnost oznámit Policii ČR a dohodnout případnou spolupráci. (Spolupráci ve smyslu přistižení prodejce při prodeji tabákových výrobků osobám mladším 18 let a potrestání prodejce.)
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Pedagogický pracovník sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných mimo školu – školní výlety apod.).
- V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc nebo od jiných subjektů nebo školských zařízení.

- Z konzumace tabákových výrobků a jejich distribuce ve škole budou vyvozena výchovná opatření stanovená školním řádem.

8.2. Alkohol

8.2.1. Konzumace a distribuce alkoholu

- Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholu dětem do 18 let může být přestupkem dle § 30 odst 1, písm a), e) zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. Nebo může být i trestným činem Podání alkoholu dítěti § 204 trestního zákoníku (zák. č. 40 2009 Sb.).
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Měla by tuto skutečnost zároveň oznámit na Policii ČR, neboť je důvodné podezření ze spáchání trestného činu Podání alkoholu dítěti podle ustanovení § 204 trestního zákoníku.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník takto: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.

- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- oznamování OSPODu by mělo proběhnout ihned po prvním zjištění požívání alkoholu, protože v § 6 odst. 1 písm. c) zákona o sociálně právní ochraně dětí (zák. č. 359/1999 Sb.) je uvedeno děti které požívají alkohol. Oznamovací povinnost má škola a školské zařízení dle § 10 tohoto zákona.
- V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace alkoholu ve škole bude vyvozeno výchovné opatření stanovené školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

8.2.2. Nález alkoholu ve škole

8.2.2.1. Postup v případě nálezu alkoholu v prostorách školy:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uložím u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracuji stručný záznam o události.

8.2.2.2. Postup v případě zadržení alkoholu u žáka:

- Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- O nálezů sepíši stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvedu tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných

mimo školu – školní výlety apod.). Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.

- O nález vyrozumím zákonného zástupce nezletilého žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož nezletilého žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předám zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

8.3. Ostatní návykové látky

8.3.1. Konzumace návykových látek (NL)

- Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat.
- O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení .
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzve je, aby si žáka vyzvedl, protože není

zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.

- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace NL ve škole bude vyvozeno opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
- Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

8.3.2. Distribuce návykových látek

- Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka) – ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

- Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

8.3.2.1. Postup v případě nálezu látky, která je považována za omamnou nebo psychotropní, v prostorách školy:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy spolu s písemným záznamem.
- O nálezů vyrozumím Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

8.3.2.2. Postup v případě zadržení látky, která je považována za omamnou či psychotropní, u žáka:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- O nálezů sepiši stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.
- O nálezů vyrozumím Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předám látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní

nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

8.3.2.3. Postup při důvodném podezření, že některý z žáků drží NL:

- Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumím Policii ČR, zkontaktuji s ní další postup a informuji zákonného zástupce nezletilého žáka.
- Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádím osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

9. Podezření na poruchy příjmu potravy

Mentální anorexie, bulimie a psychogenní přejídání představují nejčastější diagnózy patologického jídelního chování, tvořící spektrum od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené nebo bez kompenzačních mechanismů, jako je zvracení a další nevhodné metody k regulaci energetického příjmu a výdeje. Pro poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a patologických kompenzačních mechanismů i dalších rizikových biopsycho-sociálních faktorů. **Mentální anorexie** je porucha charakterizovaná zejména úmyslným snižováním tělesné hmotnosti. Základním kritériem anorexie je nízká tělesná hmotnost (alespoň o 15 % nižší, než odpovídá věku a výšce) a aktivní snaha hubnout nebo nepřibrat (nemocní často snahu hubnout popírají a mluví o zdravé výživě a životním stylu, což je dnes označováno za narůstající ortorexii). Postupně redukuje příjem kalorických potravin, nadměrně se zabývají kontrolou jídla, snadno se cítí přejedeni často i stále častější je zvýšený energetický výdej, nepřiměřená kompulsivní pohybová aktivita. Bývá rozlišován restriktivní a bulimický (purgativní) typ mentální anorexie, kdy dochází k opakovaným epizodám zvracení, užívání laxativ nebo diuretik často i každém jídle.

Atypická mentální anorexie - poruchy, které splňují některá kritéria mentální anorexie, ale celkový klinický obraz jim neodpovídá. Není přítomný některý z klíčových příznaků, jako je například strach ze ztloustnutí, ale je vidět výrazný váhový úbytek a chování, směřující k

redukci váhy. Pacient také může mít normální váhu, ale ve skutečnosti je podvyživen, protože trpí nedostatkem živin.

Mentální bulimie je porucha charakterizovaná zejména opakujícími se záchvaty přejídání, spojenými s cravingem (nezvladatelnou touhou po přejedení jako u jiných závislostí) a následným purgativním chováním (aktivitou směřující k rychlému vydání přijatých kalorií) s pocity viny, selhání a ztráty kontroly nad jídlem. Někdy je rozlišován purgativní (vyskytuje se zvracení, laxativa nebo diuretika) a nepurgativní (ke kontrole hmotnosti jsou využívány přísné diety, hladovky nebo intenzivní cvičení) typ bulimie.

Psychogenní přejídání může vést k obezitě a může předcházet nebo se rozvinout po mentální anorexii i bulimii. Přejídání velkým množstvím potravy v krátkém čase není následováno purgativními symptomy.

ARFID - pro onemocnění je typická ztráta zájmu o jídlo a vyhýbavé chování, výrazná vybíravost a strach z nepříjemných následků jení. Vzniká v dětském věku, není věkový limit. U dětí vede k zastavení růstu i nárůstu hmotnosti a nedostatečné výživě, významné ztrátě hmotnosti. Podobné projevy jako u anorexie a bulimie, bez poruchy vnímání vlastního těla nebo touhy po snižování hmotnosti, ale s podobným psychosociálním dopadem.

Bigorexie (dysmorfická porucha, Adonisuv komplex) je také jednoduše označována jako obrácená anorexie. Tento poměrně nový druh psychické poruchy byl popsán v roce 1993. Pacienti s poruchou vnímání vlastního těla si připadají málo silní a svalnatí, jejich ideály jsou posilovány nereálnými představami a požadavky prezentovanými v médiích a na sociálních sítích, nutkavým cvičením a často i tajnou konzumací anabolických steroidů. Rozvoj příznaků je postupně vede k sociálnímu stažení, obavám z odhalování těla před druhými, pocitům nespokojenosti a selhání a posléze i vážným tělesným problémům. Mezinárodní klasifikace nemocí 10 je uvádí mezi Somatoformními poruchami jako dysmorfofobie.

Ortorexie je porucha jídelního chování spočívající v patologické fixaci na konzumaci zdravé výživy (kvality oproti kvantitě). Jedinci s touto poruchou jsou vnímáni jako méně „léčitelní“, než například pacienti s psychogenním přejídáním. Hůře se s nimi komunikuje, budí méně sympatií. Riziko stigmatizace je podobné jako u ostatních PPP. Ve čtvrtině případů lze příznaky poruchy identifikovat v začátcích mentální anorexie nebo bulimie.

Pica označuje požívání nestravitelných látek (např. vaty, hlíny, hoblin). Může být příznakem jiné psychiatrické poruchy (autismus, mentální retardace) nebo se vyskytovat jako izolované psychopatologické chování v rámci diagnózy jiné PPP.

6. 1. Postup při podezření na poruchu příjmu potravy u žáka

- v případě podezření na poruchu příjmu potravy u žáka bude vyučující informovat o této záležitosti zákonné zástupce žáka. Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a

rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit, popř. zprostředkovat kontakt se školním psychologem, poskytnout adresy na organizace, které pomáhají s tímto problémem

- Centrum pro poruchy příjmu potravy, Psychiatrická klinika 1.
- Dětská psychiatrická klinika
- Centrum Anabell
- Krizové centrum RIAPS
- Linka důvěry Dětského krizového centra
- Linka bezpečí 116111
- Linka pro rodinu a školu
- Síť organizace STOB
- Fórum zdravé výživy: www.fzv.cz
- Další pomocné weby: www.childtalks.cz
www.bezhladoveni.cz
www.idealni.cz
www.boulimie-anorexie.ch
www.psychportal.cz

Národní ústav duševního zdraví

10. Podezření na psychickou krizi/ duševní onemocnění žáka

Termín psychická krize používáme pro některé psychické potíže/problémy zejména, když nabydou na své intenzitě. Psychická krize bývá reakcí člověka na náročnou životní situaci, na nějakou dramatickou změnu. Bývá provázena negativními emocemi. Jedinec se do ní dostane tehdy, střetne-li se s nějakou překážkou, kterou již není schopen zvládnout sám, případně s podporou mechanismů, které fungovaly dříve, za podpory svých blízkých, a to v relativně krátkém čase a za běžných podmínek. Změny se dějí ve všech oblastech – v oblasti biologické (např. únava, neschopnost jíst nebo naopak nadměrná konzumace potravin, sladkého, nekvalitní spánek), v oblasti psychické (objevují se např. smutky, deprese, pocity marnosti, obavy), v oblasti sociální (např. ubývá kontakt s přáteli, spolužáky).

Ve věku adolescence – v krátkém období několika let, dochází u jedince k velmi mnoha změnám. To je náročné i pro silného dospívajícího s podpurným a tolerantním zázemím, včetně chápající rodiny. V případě ztížených podmínek je třeba počítat s těžkostmi. Je také důležité připomenout rizikovost při změně školního kolektivu, potřebě do školy dojíždět, k odloučení od rodiny. Ne vždy se jedná o extrémní psychickou zátěž, příprava na ni

(posilování resilience, sebedůvěry a sebevědomí, dostupnost informací z oblasti duševního zdraví) může být v období adolescence podstatným nástrojem k tomu, aby mladý člověk krizi přešel a s psychickými potížemi se dokázal vyrovnat.

Ukazatelem duševní nepohody a začínajícího rozvoje duševního onemocnění žáka může být zvýšená nemocnost či úrazovost, nechutenství, nevolnosti při příchodu nebo odchodu ze školy, výrazné změny hmotnosti, nápadná únava a ospalost, sebepoškozování, pasivita a ztráta zájmu o dění ve škole, smutek, výrazné emoční rozlady, zejména v případě školního neúspěchu, strach ze známek a z reakce rodičů, projevy zvýšené agrese vůči okolí, zvýšený neklid a nepozornost, výrazné zhoršení prospěchu, samotářství a izolovanost dítěte vůči ostatním dětem (i během přestávek a ve školní družině), opakované neplnění povinností, záškoláctví, opakované pozdní příchody, nechůť jít do školy nebo naopak nechůť odcházet domů, vyhýbavé chování vůči rodičům nebo jiné dospělé osobě, která dítě vyzvedává, výrazné změny v hodnotovém nebo spirituálním systému dítěte.

Stanovení samotné diagnózy duševního onemocnění u dětí a dospívajících je složitým procesem, který přísluší do rukou odborníka/odborníků (psychiatr, klinický psycholog, pediatr, neurolog).

10.1. Postup při podezření na psychickou krizi/duševní onemocnění žáka

- Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění by měl být schopen sám či za podpory někoho z kolegů (třídní učitel, školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce) vést s žákem podpurný rozhovor, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory (“nejsi na to sám/sama”, “lze s tím něco dělat”) domluva s žákem na dalším postupu, kontaktování zákonných zástupců. Pedagog by se měl s žákem domlouvat na dalších krocích. Zejména kontaktovat pomoc, komunikovat s rodiči (zákonnými zástupci) po domluvě s žákem, a tedy nejednat takzvaně „za jeho zády”.

- Úkolem pedagoga není dané potíže diagnostikovat či léčit. Jeho role spočívá zejména ve zprostředkování kontaktu žáka s rodiči (či v podpoře k němu) a poté případně s příslušnými odborníky. Pokud žák sám osloví svého učitele, je na místě jej za to ocenit, ujistit jej, že je na správném “místě” a že je dobře, že tak učinil. Sdělované potíže či svěřený problém není vhodné bagatelizovat. Naopak je prospěšné vyjádřit mu svůj zájem a spoluúčast na řešení jeho situace tak, jak to bude potřeba (samozřejmě v rámci našich vlastních osobních i profesních možností a hranic).

- Je vhodné, aby s žákem spolupracoval takový pedagog, k němuž má žák důvěru, se kterým je schopný vést (ideálně) otevřenou komunikaci. Ne nutně to vždy tedy musí

být např. školní psycholog, výchovný poradce či školní metodik prevence. Často může být třídní učitel tím, kdo má k žákovi nejbližší a žák se mu svěří. Třídní učitel si také jako první může všimnout, že s žákem není vše v pořádku a oslovit ho. Popřípadě žák tíhne s důvěrou k jinému pedagogovi, např. jeho oblíbeného předmětu. Není nutné, aby pedagog znal “řešení” hned, důležité je s žákem navázat vztah postavený na důvěře umožňující otevřenou komunikaci.

- Při zachování důvěrnosti údajů může pedagog probrat žakovu situaci s kolegy, ideálně s členy fungujícího školního poradenského pracoviště (školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce), kteří ho mohou v dalším postupu podpořit.

- Rodičům pedagog v případě potřeby doporučí kontaktování odborného pracoviště – pedagogicko-psychologické poradny, psychologické nebo psychiatrické ambulance.

- V případě odmítavého či nespolupracujícího postoje rodičů (kdy je důvodem např. strach ze stigmatizace rodiny) se může pedagog obrátit na psychologa spádové pedagogickopsychologické poradny s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí). I dítě má právo požádat OSPOD a také školu a školské zařízení o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.

Krizové linky s celostátní působností:

Linka bezpečí

Linka důvěry Dětského krizového centra

Linka pro rodinu a školu

Linka první psychické pomoci

Linka duševní tísně

Linka EDA

Linka Anabell

Modrá linka

11. Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s žákem a úzkou spoluprací s rodiči žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při nástupu žáka do školy prostudují třídní učitelé pedagogickou dokumentaci žáků. Na jejím základě pak vytipují žáky, kteří by mohli být potenciálně neúspěšní při zvládnutí studia.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)
- špatná docházka do vyučování – neúčast žáků ve výuce, z toho plynoucí špatné porozumění probírané látce a následné nezvládnutí učiva.

11.1. Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žakových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné žáky".

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

- Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP nebo zařazení žáka do třídy zřízené dle § 19.
- Odchylka v celkové úrovni inteligence: žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace - zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s PPP - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
- Žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole.

- Žáci s vysokou absencí jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem.

11.2. Postup při řešení školní neúspěšnosti

Sestavení plánu pedagogické podpory, nastavení užší spolupráce s rodiči žáka.

- Po prvním čtvrtletí třídní učitelé písemně informují rodiče žáků, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (jsou hodnoceni známkou nedostatečný nebo dostatečný, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).
- Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka a rodičů s výchovným poradcem, speciálním pedagogem, případně školním psychologem - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů apod.).
- Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi podpůrný plán.
- Pokud žák zamešká více než 100 hodin výuky, vyvolává se jednání s rodiči preventivně. Přítomni TU, žák a rodič, případně učitel předmětu, kde se už objevily problémy. Domluví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).
- Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena třídním učitelem.

11.3. Plán pedagogické podpory (plán podpůrných opatření)

Podpůrný plán pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným.

Realizace plánu pedagogické podpory

Pokud selže individuální podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán.

Po uzavření pololetního hodnocení výsledků vzdělávání navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán.

Třídní učitel zajišťuje seznáání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Formy a metody práce

- Pro úspěšnost Podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:
- podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost doučování • užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit

PŘÍLOHY:

Příloha č. 1:

PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

1. PREVENCE

Prevenčí rozumíme skupinu opatření, jejichž cílem je předcházení, snížení výskytu a šíření, popř. korekce různých forem rizikového chování. Prevenci obecně dělíme na primární, sekundární a terciální. Nejrychleji se vyvíjela prevence užívání návykových látek. Stala se tak tvůrcem a hybatelem procesu vývoje prevence jako celku (Miovský et al., 2010). Prevence je poskytována na několika úrovních tak, aby její působení v dané populaci a dané situaci bylo co nejefektivnější.

1.1. Primární prevence

Primární prevence se zaměřuje na osoby u kterých se dosud rizikové chování nevyskytlo a tím předchází vzniku rizikového chování. Dle MŠMT (2010) je primární prevence výchova ke zdravému životnímu stylu a k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti. Primární prevenci dělíme na nespecifickou, mající za úkol podporovat žádoucí formy chování a formu specifickou, která se obrací vůči konkrétnímu riziku.

1.1.1. Nespecifická primární prevence

Nespecifická primární prevence se prezentuje aktivitami, které podporují zdravý životní styl, snižují riziko vzniku a rozvoje rizikového chování a pomáhají k osvojení pozitivní sociální formy sociálního chování prostřednictvím lepšího využívání volného času. Konkrétně můžeme hovořit o aktivitách, jako jsou sportovní, zájmové či jiné volnočasové aktivity vedoucí k zdravému rozvoji osobnosti a odpovědnosti za sebe a své jednání.

1.1.2. Specifická primární prevence

Specifická primární prevence se obrací vůči konkrétním jevům sociálního chování, jako jsou delikvence, záškoláctví, kriminalita, závislosti, šikana, agresivní chování, vandalismus, rasismus, nevhodné sexuální chování, domácí násilí, týrání a zneužívání dětí, ohrožování mravní výchovy dětí a mládeže nebo i poruchy příjmu potravy. V závislosti na míře ohrožení cílové populace rizikovými či jinými negativními sociálními faktory můžeme specifickou primární prevenci dále rozdělit na všeobecnou, selektivní a indikovanou. (Černý, 2010.)

1.1.3. Zásady efektivní primární prevence

Mezi zásady efektivní primární prevence patří např. (Nešpor et al., 1999; MŠMT, 2008; Černý, Lejčková, 2007; NMS, 2007):

a) Program začíná pokud možno brzy a odpovídá věku cílové skupiny

- Čím nižší věk žáka, tím je prevence méně specifická a více orientovaná na obecnou ochranu zdraví a naopak.
- Efektivita prevence ve vztahu k návykovým látkám vzrůstá, pokud preventivní program začíná ještě před setkáním dětí s legálními návykovými látkami (alkohol, tabák) a jestliže se podaří toto setkání oddálit.
- U dospívajících jsou programy zaměřeny již na jednotlivé návykové látky, jejich účinky, rizika, způsob bezpečného užívání apod.

b) Program je soustavný a dlouhodobý

- Preventivní působení by mělo být systematické a dlouhodobé.
- Soustavnost a dlouhodobost umožňuje budovat kontakt a důvěru mezi odborníky a cílovou skupinou.
- Vývoj spolupráce umožňuje reagovat na změny potřeb a aktuální situaci cílové skupiny.
- Účinnost prevence je nejvyšší, začne-li 2-3 roky před prvním kontaktem s návykovou látkou a pokud pokračuje průběžně několik let.

c) Program je interaktivní a určený pro menší počet žáků

- Programy pro menší počet žáků (skupina max. 30 účastníků, tj. 1 třída), které jsou interaktivní, jsou efektivnější než programy pro velké počty a zaměřené pouze na vzdělávání.
- Skupina by měla být uzavřená – umožňuje navázání bližšího kontaktu s dětmi, jejich aktivaci a možnost vedení dialogu, využívá se komunitního kruhu či skupinového uspořádání práce.
- Účinné jsou také tzv. peer programy založené na vlivu vrstevníků, neboť pro děti a dospívající jsou vrstevníci často autoritou s větším vlivem než rodiče a učitelé, ovlivňují utváření jejich názorů a postojů a mohou tak účinně přispět ke snížení rizikového chování.

d) Program podporuje aktivní účast cílové skupiny

- Využití různých forem práce a strategií – diskuze, výtvarné, neverbální, dramatické, aktivační a pohybové techniky, zpětná vazba a reflexe.

- Aktivní účast cílové skupiny spojená s prožitkem vede k lepšímu zapamatování předávaných informací.

e) Program je založený na „KAB“ modelu (knowledge, attitudes, behaviour = znalosti, postoje, dovednosti)

- Orientace nikoliv pouze na úroveň informací, ale i na kvalitu postojů a změnu chování.
- Součástí programů by mělo být získání relevantních sociálních dovedností a dovedností potřebných pro život, např. posílení schopnosti žáků čelit tlaku k různým typům výrazně rizikového chování, nácvik schopnosti odmítat, zkvalitnění sociální komunikace a schopnosti obstát v kolektivu a řešit problémy sociálně přiměřeným způsobem, nácvik dovedností, jak se vypořádat s emocemi a stresovými situacemi v životě, zvládání úzkosti a stresu, zvyšování zdravého sebevědomí, zvyšování schopnosti sebeuvědomování, zlepšování sebeovládání, dovednosti rozhodování, lepší vnímání následků určitého jednání, nenásilné zvládání konfliktů apod.
- Nejdůležitějším ukazatelem efektivity preventivního programu je změna chování pozitivním směrem, nikoli pouhá změna postojů či znalostí.

f) Program bere v úvahu místní specifika

- Program je vytvořen na základě znalostí specifik a potřeb dané lokality (např. jaká je situace v užívání návykových látek v dané lokalitě, jaké jsou charakteristiky cílové skupiny, specifika konkrétní třídy), dále zahrnuje spolupráci s pedagogy i rodiči dětí.

g) Program využívá pozitivní modely

- Využívá učení pomocí napodobování.
- Pozitivní modely, s nimiž se může cílová skupina ztotožnit, nemusí jít nutně o hvězdy z řad známých osobností, vhodnější je využít např. vzory vrstevníků nebo místních osobností.

h) Program reaguje na aktuální potřeby cílové skupiny

- Pracuje se s očekáváním cílové skupiny, s informacemi o tom, jaké programy už cílová skupina absolvovala, co potřebuje.
- Flexibilní přizpůsobení programu, reakce na aktuální potřeby cílové skupiny (změna programu/tématu podle toho, co se ve třídě aktuálně děje nebo podle zájmu cílové skupiny).

- Program počítá s komplikacemi a nabízí dobré možnosti, jak je zvládat, kde hledat pomoc pro různé problémy, jak je vyřešit apod.

ch) Praktická a teoretická připravenost odborníků

- Kritéria jsou stanoveny Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek (MŠMT, 2005).
- Nastavené minimální dosažené vzdělání, příprava na práci v oblasti primární prevence, další vzdělávání, supervize.
- Osobnostní předpoklady – jasné postoje, schopnost sebereflexe, prezentační schopnosti apod.

1.2. Sekundární prevence

S. p. je zaměřena především na předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání rizikového chování u těch rizikových jedinců a skupiny, kde se již rizikové chování vyskytlo. V praxi se jedná například o informativní schůzky, poradenství, psychologickou péči, krizovou intervenci nebo o psychoterapii či rodinnou terapii prováděnou specializovanými pracovníky jako jsou krizová centra, střediska výchovné péče pro děti a mládež nebo školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

1.3. Terciální prevence

T. p. se zaměřuje na předcházení vážnému či trvalému zdravotnímu a sociálnímu poškození, které pramení z rozvinutého a přetrvávajícího rizikového chování jedince. Cílem je nejen prevence zhoršování stavu, ale i eliminace důsledků, jak sociálních, tak i zejména zdravotních. Součástí je i snaha předcházet recidivnímu chování.

Příloha č. 2:

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ A JEHO FORMY

Pod pojmem rizikové chování rozumíme takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Tento pojem nahrazuje dříve používaný termín sociálně patologické jevy. Termín sociálně patologické jevy je jednak stigmatizující, normativně laděný a klade příliš velký důraz na skupinovou/společenskou normu. Vzorce rizikového chování považujeme za soubor fenoménů, jejichž existenci a důsledky je možné podrobit vědeckému zkoumání a které lze ovlivňovat preventivními a léčebnými intervencemi. (Miovský et al., 2010)

2.1. Formy rizikového chování (Miovský et al., 2010):

- Záškoláctví
- Šikana a extrémní projevy agrese
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- Rasismus, xenofobie
- Negativní působení sekt
- Sexuální rizikové chování
- Prevence v adiktologii
- Spektrum poruch příjmu potravin
- Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN

a) Záškoláctví

Záškoláctví lze definovat jako neomluvenou absenci žáka základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Záškoláctví může být spojeno s dalšími typy rizikového chování jako je např. zneužívání návykových látek, gambling, dětská kriminalita, prostituce aj., které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince.

b) Šikana a extrémní projevy agrese

Do této kategorie se řadí extrémní formy agresivního chování, které jsou namířeny proti druhé osobě např. fyzické napadení s následkem ublížení na zdraví atd., proti sobě (sebepoškozování, sebetřýznění, suicidální chování atd.), nebo proti věcem (vandalismus ve smyslu poškozování např. školního majetku, zařízení při sportování, sprejerství atd.). Z tohoto hlediska je šikana pouze jedním z mnoha různých podob extrémně agresivního chování.

c) Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Jedná se o relativně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Toto rizikové chování lze definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě (Miovský, 2010, s.76). Patří sem např. tajné závody aut/cyklistů přímo za plného provozu, záměrná sportovní činnost pod vlivem psychoaktivních látek, provádění tzv. parkouru nebo přecházení natažených lan (highline/slackline) v nebezpečném terénu nebo bez ochranných pomůcek.

d) Rasismus, xenofobie

Rasismem a xenofobií označujeme soubor projevů směřujících k potlačení zájmů a práv menšin. Jedná se o zastávání rasové nerovnocennosti v jakémkoli smyslu slova a podporování rasové nesnášenlivosti a netoleranci vůči menšinám a odlišnostem.

e) Negativní působení sekt

Sektou označujeme sociální skupinu, jejíž členové sdílí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, přičemž dochází k postupné sociální izolaci, manipulaci a dalším extrémním zásahům do soukromí jejích členů. (Miovský et al., 2010, s.76)

f) Sexuální rizikové chování

Sexuální rizikové chování souborem projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod.

g) Prevence v adiktologii

Prevence v adiktologii zahrnuje všechny aktivity související s užíváním návykových látek, ale také aktivity související s tzv. nelátkovými závislostmi (např. gambling, hraní PC her).

h) Spektrum poruch příjmu potravin

Jedná se o poruchy, které jsou způsobeny rizikovými vzorci chování ve vztahu k příjmu potravy. Tyto poruchy s sebou nesou mnoho zdravotních, sociálních a psychologických potíží.

ch) Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN

Syndrom CAN zahrnuje jakoukoli formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Do této oblasti spadá jak okruh programů zaměřených na prevenci výskytu těchto jevů, tak včasné zachycení jejich projevů včetně odpovídající intervence.

Příloha č. 3:

LEGISLATIVA

Prevence sociálně patologických jevů a Minimální preventivní program vychází z této základní legislativy:

3.1. Strategie

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021 (USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. března 2019 č. 190).
- Strategie prevence kriminality na léta 2016 – 2020
<http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

3.2. Metodické pokyny

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č. j.: 21 291/2010-28
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 21149/2016)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)

4. LITERATURA

- Černý, M. (2010). Základní úrovně provádění primární prevence. In M. Miovský, L. Skácelová, J. Zapletalová & P. Novák (Eds.). Primární prevence rizikového chování ve školství (42-43). Tišnov: Sdružení SCAN.
- Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., & Novák, P. (Eds.). (2010). Primární prevence rizikového chování ve školství. Tišnov: Sdružení SCAN.
- Nešpor, K., Csémy, L., & Pernicová, H. (1999). Zásady efektivní primární prevence. Praha: Sportpropag.